

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

PROTOKOL O OBHAJOBĚ DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta : **Mgr. Adéla CÁPOVÁ**

Školitel : doc. PhDr. Ing. Hana Konečná, Ph.D.

Studijní program: Specializace ve zdravotnictví
Studijní obor: Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí,
dospělých a seniorů

Název disertační práce : **Zdravotně sociální aspekty plánování otcovství**

Datum konání obhajoby : **8. 10. 2014**

Počet hlasovacích lístků

odevzdaných 7 platných 4 prospěl(a) 6 neprospěl(a) 0 zdržují se 1

Hodnocení: ..... *prospělo* .....

ZKUŠEBNÍ KOMISE:

FUNKCE	JMÉNO A PŘÍJMENÍ	PODPIS
Předseda komise	prof. MUDr. Arnošt Pellant, DrSc.	<i>Arnošt Pellant</i>
Člen komise	prof. MUDr. Miloš Velemínský, CSc.	<i>Miloš Velemínský</i>
Člen komise	prof. MUDr. Pravoslav Stránský, CSc.	<i>P. Stránský</i>
Člen komise	doc. Ing. Lucie Kozlová, Ph.D.	<i>Lucie Kozlová</i>
Člen komise	doc. MUDr. Lubomír Kukla, CSc.	<i>Lubomír Kukla</i>
Člen komise	doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.	<i>Jiří Bílý</i>
Člen komise	doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.	<i>Ladislav Průša</i>

V Českých Budějovicích dne 8. 10. 2014

PRŮBĚH OBHAJOBY

Předseda komise, prof. Pellant zahájil obhajobu disertační práce Mgr. Adély Cápové. V krátkém shrnutí představil doktorandku dle profesního životopisu, citoval její publikační a vědeckou činnost. Představil členy komise, přítomné oponenty disertační práce a vyzval doktorandku k prezentaci své disertační práce na téma Zdravotně sociální aspekty plánování rodičovství.

Doktorandka zahájila prezentaci své disertační práce. Mapování postojů mužů k otázkám plánování rodičovství se jeví jako téma neprozkoumané a vzhledem ke změnám ve vztahovém a reprodukčním chování lidí jako mimořádně aktuální. Disertační práce se zaměřuje na problematiku reprodukčního chování viděné optikou českých mužů v reprodukčním věku.

V úvodu autorka shrnula teoretická východiska pro řešení disertační práce. Plánování rodičovství je v rámci práce chápáno jako široká oblast související s podmínkami vhodnými pro načasování rodičovství, s kontracepčními metodami, prevencí poruch reprodukčního zdraví a s léčbou poruch plodnosti.

Definovala rodinu, charakterizovala současné pojetí rodiny a její proměny v postmoderní společnosti, rodičovství a otcovství, plánování rodičovství a sociální práci s muži z genderového hlediska. Plánované rodičovství je ve všech zemích světa považováno za základní lidské právo. Snahou obou partnerů je otěhotnět a porodit dítě v nejhodnější době. Plánované rodičovství může mít pozitivní nebo negativní charakter.

Cílem práce bylo zmapování reprodukčních plánů a uplatňování kontracepčních strategií českými muži a prozkoumání postojů mužů k otázkám prevence poruch reprodukčního zdraví. Studentka k cílům stanovila 5 výzkumných otázek: Které podmínky hrají podle mužů důležitou roli při načasování rodičovství? Jaké faktory přispívají k volbě kontracepční strategie u mužů? Změnily se antikoncepční strategie uplatňované muži za posledních 20 let? Jakou roli mají muži v procesu asistované reprodukce? Můžeme podporovat odpovědný přístup mužů k rodičovství prostřednictvím prevence reprodukčního zdraví?

Pro přípravu výzkumného záměru byla použita technika sekundární analýzy dat aktuálních zdrojů a výzkumných prací týkajících se problematiky. Jako nástroj sběru dat v kvalitativním výzkumu byl použit polostrukturovaný hloubkový rozhovor. Tématem rozhovoru bylo plánované rodičovství. Část výzkumných dat byla sesbírána autorkou. Převážná část rozhovorů byla provedena studenty ZSF JU v Českých Budějovicích, kterým byla zadána seminární práce na téma provedení rozhovoru s mužem v určitém věku a na téma plánování rodičovství. Záměrně byl sledován věk respondentů. Pro analýzu a vyhodnocování kvalitativních dat získaných pro disertační práci byla použita metoda zakotvené teorie.

K otázkám rodičovství se v rozhovorech vyjádřilo celkem 170 mužů ve věku 25-50 let české národnosti žijících na území České republiky. Nejčastějším respondentem výzkumného souboru byl muž ve věku 26 let, svobodný, bezdětný, v trvalém partnerském vztahu. Z hlediska mezigenerační analýzy výsledků je zřejmé, že na rozdíl od předešlé generace jsou současní mladí muži vystavováni většímu tlaku společnosti k zajištění materiálních podmínek. Respondenti se odkazovali na „dobu“ a „jistotu“. Pro muže je stále stejně důležitá schopnost zabezpečit rodinu. Oblibou ve všech věkových skupinách je užívání hormonální antikoncepce, která je dostupná na trhu a slouží jako nástroj pro oddalování rodičovství.

Během zpracování výzkumu byl autorkou práce realizován projekt zaměřený na prevenci poruch reprodukčního zdraví u dospívajících chlapců. Krátké anketní šetření, které mapovalo základní postoje k otázkám reprodukčního zdraví, bylo doprovázeno realizací preventivně vzdělávacího programu.

Předseda zkušební komise poděkoval doktorandce za prezentaci, a protože školitelka disertační práce doc. Konečná nebyla u obhajoby přítomna, seznámil komisi s jejím posudkem. Školitelka považuje téma za velmi

aktuální. Plánování rodičovství je v současné fázi doznávajícího druhého demografického přechodu, výrazně se zvyšuje věk rodičovství. Autorka přináší zajímavé vhledy a důležité postřehy do tématu „muž a plánování rodičovství“ – viz posudek školitelky.

Doc. Mardešić, oponent disertační práce, považuje téma za mimořádně aktuální. V současné době dochází ke změnám v uspořádání českých domácností a rodin. Autorka se navíc zaměřila na to, jak danou problematiku vnímají a jaké postoje zaujmají čeští muži. Oponent zmiňuje i připomínky k disertační práci, ty však nepovažuje za nijak závažné a práci doporučil k obhajobě – viz posudek oponenta.

Prof. Weiss, oponent disertační práce. Práce se zabývá zatím v odborném psychologickém písemnictví velmi aktuální, ale zatím stále ještě ne dostatečně zpracovanou problematikou otcovství v kontextu plánování rodiny. Výsledky výzkumu doktorandky lze v kontextu českého odborného písemnictví považovat za odborně přínosné a z hlediska další aplikace v preventivních programech použitelné. Autorka se však ve své dizertaci nevyhnula některým chybám a nedokonalostem. I přesto oponent doporučil práci k obhajobě – viz posudek oponenta.

Doc. Zvěřina, oponent disertační práce, poukazuje na výběr tématu. Téma je jistě aktuální a zajímavé. Autorka zvolila kvalitativní výzkum. Problém vidí v tom, že touto metodou lze na zadané cíle studie odpovědět jen částečně. Cíle, které si autorka vytkla, jsou sice ambiciózní, ale jen dva body cílů je možné opravdu doložit a dokumentovat. V dalších 4 bodech autorka čerpá z dostupné literatury. I přes veškeré připomínky a věcné výhrady práci doporučil jednoznačně k obhajobě. Práce nepochybně přináší celou řadu podnětů – viz posudek školitele.

Diskuze:

Doc. Kukla:

„Problém plodnosti a neplodnosti je forma sociální neplodnosti. Skutečný náhled současnosti je jiný“.

Doc. Mardešić:

„Problémem neplodnosti byla dříve neprůchodnost vaječníků žen. V současné době je neplodnost andrologickou problematikou mužů“.

Prof. Velemínský:

„Adopce není léčba. Ale jsou případy, kdy je vše v pořádku, dojde k adopci a následně žena do 14 dnů otěhotněla“.

Doc. Kozlová:

„Čeho jste chtěla docílit kapitolou 1,2,4?“

Prof. Pellant:

„Uvádíte, že největší skupina byla muži ve věku 26-30, svobodní, bezdětní. Změní se názor plánování rodičovství, když se z fáze bezdětné dostanou do fáze rodičovství?“

Závěr: Doktorandka splnila podmínky v souladu s Opatřením děkana č. 1/2010. Uspokojivě odprezentovala disertační práci a odpověděla na všechny kladené otázky. Komise při tajném hlasování rozhodla, že uchazečka u obhajoby disertační práce PROSPĚLA.